

ענג שבת

בס"ד

ערב שבת קודש
עלון
דו שבועי

פרשת: עקב - ראה

כ"ב במנחם אב ה'תשע"ו (26.08.2016)

עלון מס' 23 (1172)
(שנה שלושים)

מועדי השבת עקב

ער"ש מוצ"ש

י-ם	18.34	19.47
ת"א	18.50	19.49
חיפה	18.42	19.49
ב"ש	18.52	19.48
אילת	18.45	19.46

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת עקב - יום ו'	אופק ת"א
עלות השחר	4.38 - 4.43
זמן הנחת תפילין	5.27 - 5.24
הנץ החמה (מישור)	6.17 - 6.14
הנץ החמה (הנראה)	6.21 - 6.18
ס"ז ק"ש מג"א	8.41 - 8.40
חצות היום	12.40 - 12.42
מנחה גדולה	13.12 - 13.15
שקיעת החמה	19.03 - 19.11
צאת הכוכבים ב'	19.53 - 20.01

דף יומי: בבא קמא פח - צד

מועדי השבת ראה

ער"ש מוצ"ש

י-ם	18.26	19.38
ת"א	18.41	19.40
חיפה	18.33	19.40
ב"ש	19.43	19.39
אילת	18.36	19.37

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת ראה - יום ו'	אופק ת"א
עלות השחר	4.44 - 4.49
זמן הנחת תפילין	5.32 - 5.28
הנץ החמה (מישור)	6.22 - 6.18
הנץ החמה (הנראה)	6.25 - 6.22
ס"ז ק"ש מג"א	8.43 - 8.42
חצות היום	12.38 - 12.40
מנחה גדולה	13.09 - 13.12
שקיעת החמה	18.53 - 19.02
צאת הכוכבים ב'	19.43 - 19.52

דף יומי: בבא קמא צה - קא

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "זמן" ובקשתך למספר 1315.
לדוגמא: "זמן שקיעת מחר בטבריה"
את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il
וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת www.moreshet.co.il
ב"מידע יהודי"
יו"ד העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
כתובת: רח' בלוד 3, ת"א
טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
דוא"ל: smulady@netvision.net.il
עיצוב: הגואל שפיצברג 054-6695400

הדבק במידותיו - ביקור חולים

בפרשת ראה מובא אחד המקורות מהם נלמדת מצוות ביקור חולים. "ואמר רבי חמא ברבי חנינא, מאי דכתיב: אחרי ד' אליכם תלכו (דברים י"ג ה), וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה? והלא כבר נאמר: כי ד' אלקיך אש אוכלה הוא! (דברים ד' כ"ד), אלא להלך אחר מדותיו של הקב"ה... הקב"ה ביקר חולים דכתיב וירא אליו ד' באלוני ממרא (בראשית י"ח א), אף אתה בקר חולים..." (מסכת סוטה דף י"ד עמוד א'). בעל ערוך השולחן מסכם את הדברים וכותב: "ביקור חולים הוא מהמצוות היותר גדולות והוא מדברים שאוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב כדתנן במשנה דאלו דברים וכו' והיא בכלל גמילות חסדים [ב"מ ל' ב'] וזהו שאמרה תורה והודעת להם את הדרך אשר ילכו בהם (שם)..." (יר"ד ס' של"ה סעיף ב').

מצוות ביקור חולים ביסודה היא דאגה לכל צרכיו של החולה, ולבקשת רחמים עליו, (ע"פ נדרים מ' ע"א), כלשון הטור, "מתוך שרואה (המבקר את החולה) מעיין בעיניו אם יצרך לשום דבר משתדל בו להמציאו לו ועושה שיכבדו וירבצו לפניו..." (טור יו"ד ס' של"ה), הרמב"ן כתב בהגדרת אופייה ופרטיה של המצווה "שמעינן מהכא דביקור חולים כדי שיכבדו וירבצו לפניו ויעשו לו צרכיו הצריכים לו לחוליו וימצא נחת רוח עם חבריו" (רמב"ן ספר תורת האדם, שער המיחוש מובא בבית יוסף יו"ד ס' של"ה). על אף ששירותי הרפואה המודרניים הכוללים גם אשפוז בבית חולים לפרקי זמן, ודאגה לכל צרכיו של החולה, נראים כמסירים חיוב מצווה זו, מקובל שמצווה חשובה זו לא בטלה, כך פוסק הרב אליעזר וולדינגברג המבסס את פסק ההלכה שלו, על דברי הרמב"ן בספר "תורת האדם", הסבור, שמלבד העיון בצרכי החולה, יש לבקש עליו רחמים לא קיים המצוה" (דבריו מובאים בב"י בס' "של"ח). בנוסף, המבקר את החולה נוטל אחד משישים מחוליו, בתלמוד אומנם התנו זאת בכך שצריך שיהיה "בן גילו" והכוונה לבן מזלו דווקא, שנולדו באותו מזל (ע"פ ב"מ ל' ע"ב). ראייה לכך נמצאה, אצל יוסף, כשנאמר לו, "הנה אביך חולה", הלך לבקרו, התועלת בביקור זה לא אחרה לבוא, "יתחזק ישראל וישב על המטה" (בראשית מ"ח פס' ב'), המט"ה בגימטריא ששים חסר אחת (59), לפי שאחרי שבה לבקרו ניטל ממנו אחד משישים מחוליו, שהרי הוא היה בן מזלו של אביו, "כי בן זקונים הוא לו". ואל יאמר אדם שהוא חושש לקבל אחד משישים מחוליו של החולה, כי אותו חלק מתבטל ביטול גמור ולא יהיה ניכר בו שום רושם כלל ועיקר (עיי' לקול אליהו של הגר"א). עוד מפרטי מצווה זו, שימצא נחת רוח עם חבריו, שדואגים ומתעניינים בשלומם, "...ושני טעמים אלו הרי הם נמצאים בתדירויות גם כשישנם מי שיטפלו בצרכיו" (ציץ אליעזר ח"ה ס' ג'). חשיבותה של מצווה זו כה גדולה עד כי יש שהצריכו לקיימה אף במחלה מדבקת על נקיטת הזהירות המרבית וכך כותב הרב וזנר בהקשר זה "...ועוד דהא אפשר לקיים מצות בקור חולים גם בהם ע"ד המבואר ביו"ד ס' של"ה ס"ח דנכנסין בבית החיצון ושואלין ודורשיין בו אם צריכים לאיזה שרות, וגם בלי לקרב אליו בצורה שיכולה להזיק, ואם באמת אפשר להזהר ע"ד שכתב מעלת כבודו ואין חשש להתדבקות בודאי יש גם בזה מצות בקור חולים" (שם) ובודאי בימינו שזהירות, התמגנות ושמירה על כללי היגיינה נאותים מונעים את ההידבקות.

הרב **אברהם רזניקוב**, רב המרכז הרפואי תל-אביב.

<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ רחל (לבית הנדליש) אלקין ז"ל, נפטרה ב-א' באלול תשל"ח. יהי זכרה ברוך!</p>	<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ שלום יעקב בן מנשה וכתון ז"ל, נפטר ב-כ"ה במנחם אב תשס"ט. יהי זכרו ברוך!</p>
--	---

תמורות פסיכותרפיה דינמית

תמורות - בית הספר לפסיכותרפיה דינמית

מזמין אתכם לתוכנית הכשרה תלת-שנתית באוריינטציה אנליטית בדגש על אפקטיביות הטיפול

הלימודים יתקיימו אחת לשבוע בימי חמישי באוניברסיטת בר-אילן בין השעות 15:15-08:30

תכנית מוכרת ע"י האגודה הישראלית ליועצים סיטופיים (איל"ס)

תכנית מוכרת ע"י שפי"ל לצורך שעות-נסול ועליה בדרתה

תכנית בתהליך הכרה ע"י האגודה הישראלית לפסיכותרפיה רב תחומית (תקבל הכרה עם סיום המחזור הראשון)

תכנית עומדת בקריטריונים של האגודה לפסיכותרפיה אנליטית ודינמית

לפרטים והרשמה: ורד 052-4606210 | ספי 0528-500-835 | psy.temurot@gmail.com

כרסת לשבת לעולים לספר תורה

9 תיבות ל-12 עלוני פרשת-השבוע

...וחסל פתקאות ואותיות, לא מפספס אף נדר ותרומה!

קופסא המכילה 100 כרטיסיות (למאה מתפללים) כרטיסיות, חוצצים א"ב ומהדקים

להזמנות: **דפי שופר - 03-9678555** חפשו גם בגוגל: דפי שופר

דתיפייג'

הטבות לנופש, צרכנות ואירועים

www.datipage.co.il

מומלצים והטבות לציבור הדתי

נופש בארץ ובחו"ל, מלונות, צימרים, וילות נופש, שבת חתן, חתונות, אירועים, מסעדות, מקצועונים ועוד.

נאו"ת דש"א נופש, אירוח ותרבות, ארגון שבתון עיון ושבת חתן

ראש השנה בית ההארה המפואר בית ון ירושלים

סוכות בית ההארה המפואר בית ון ירושלים

מוקדמת הרשמה

י"ד תשרי - ט"ז תשרי תשע"ז (16-18/10)

שני לילות ראשונים • שני מנינים • אירוח כיד המלך • סוכה פרטית לקבוצתנו • שעורים והרצאות • כשרות למהדרין • אירוח בבנין א' למקדימים • אפשרות ללילה אחד.

כ"ט אלול תשע"ו - ב' בתשרי תשע"ז (2-4/10/16)

אירוח כיד המלך • שני מנינים • בעלי תפילה ותקיעה מקצועיים • כשרות למהדרין • שיעורים והרצאות • אירוח בבנין א' למקדימים

חדרים אחרונים

לפרטים והרשמה: שמעון ני"ד: 052-3611441 | פקס: 08-9268663

דיני השבוע ומנהיגו

שבת פרשת עקב

ההפטרה: 'ותאמר ציון' (ישעיהו מט, יד).

מברכים החדש: אלול

ראש חודש אלול ביום שבת קודש ולמחרתו ביום הראשון הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

(אומרים 'ולמחרתו')

המולד: ליל שיש, שעה 1, 56 דקות, 3-1 חלקים.

אין אומרים אב הרחמים ואין מזכירים נשמות.

במנחה פרקי אבות: פרק ה'

ביום החמישי, אומרים יום כיפור קטן. תחנון ואבינו מלכנו במנחה. ברכת החדש

מנהג קדמוני, בשבת שלפני ראש חודש, לברך את החדש הבא עלינו לטובה, להודיע אימתי יחול ראש חודש, כדי שיהרו ישראל בקיום הלכות החדש (משנה ברורה תי, א). אמנם אין בכך חובה, שברכת החדש הינה ברכה שהזמן גרמא, אבל גם הנשים נוהגות לומר ברכת החדש, שהרי ברכה זו היא בקשת רחמים ומתוך כך זיהורו גם הן בהלכות החדש. 'אמר ר' יוסי: מימי לא התפללתי מוסף כל זמן שלא ידעתי אימתי ראש חודש' (ירושלמי סנהדרין פ"ה ה"ג).

אומרים הפעם 'ולמחרתו' בברכת החדש

מן התורה אין ראש חודש אלא יום אחד בלבד – הראשון לחדש החדש. שני ימי ראש חודש, יום השני עיקר ויום הראשון אינו בא אלא מן הספק, שהיה בזמנו, כשחיכו לעדי החדש. משום כך נמנה יום ראשון של ראש חודש עם החדש שעבר (ל' בחדש שעבר), ורק מיום ראש החדש השני מתחילים למנות את החדש שנכנס. לכן, אין להוסיף את המילה 'ולמחרתו' בברכת החדש. ראה: כצאן יוסף, ספר מנהגים. מופיע גם בסידור ווילנא. גם בלוח 'דבר בעתו', שער זמנים בעתם. ראה גם בלוח לארץ ישראל של טוקציינסקי, בלוח כולל חב"ד, וכן בלוחות אחרים, המתבססים על המנהג וההלכה לא מופיעה המילה 'ולמחרתו'. ברם, כשמברכים לשבת קודש הבא ויום הראשון שלאחריו, בשבת כזו מכריז 'ש"ץ למחרתו' ביום הראשון, כדי לשלול את יום ראשון הסמוך לברכת החדש, כדי שלא יבואו לכלל טעות, ויחשבו שראש חודש הוא ביום ראשון הקרוב. כך כתוב ב"נוהג כצאן יוסף". מופיע גם בסידור ווילנא.

שבת ראש חודש פרשת ראה

בתפילה שחזית אומרים יעלה ויבוא. אחר התפילה חצי הלל.

לקריאת התורה מוציאים שני ספרי תורה. בספר הראשון קוראים ל- קוראים בפרשת ראה. לאחר הקריאה גוללים ספר ראשון, ובספר השני קורא למפטייר בפרשת פנחס: 'וביום השבת' עד 'ונסכ' (במדבר כח, ט-טו)

אם אין אלא ספר אחד – יקרא בו הכל ולא יטלטלו ספר תורה ממקום אחר.

ההפטרה: 'השמים כסאי' (ישעיהו סו, א). יש נוהגים להפטייר ב'עניה סוערה' ולא השמים כסאי בגלל הפטורות 7 דנחמתא.

אין אומרים אב הרחמים ואין מזכירים נשמות.

מוסף: 'אתה יצרת' (במקום: 'הנחת שבת').

במוסף אומרים 'אתה יצרת' במקום 'הנחת שבת' (שולחן ערוך תכה, א). טעה ואמר 'תיכנת שבת' – אם נזכר לפני שאמר את שם ה'

שבחתימת הברכה, חוזר ל'אתה יצרת'; ואם נזכר לאחר שכבר הזכיר את שם ה', מסיים 'למדני חוקיך' (ברוך אתה ה' למדני חוקיך)

וחוזר ל'אתה יצרת'; ואם נזכר אחרי שהתחיל 'צפה' – כשיגיע ל'הושב את העבודה' מוסיף ואומר 'ונעשה לפניך חובותינו בקרבן מוסף יום ראש החדש הזה' וממשיך בברכת 'צפה' על הסדר; ואם נזכר אחרי חתימת הברכה 'המחזיר שכינתו לציון' לפני שפתח ב'מודים', אומר כ"ל 'ונעשה לפניך חובותינו בקרבן מוסף יום ראש חודש הזה' וממשיך 'מודים' וכו'; ואם כבר התחיל 'מודים', כל עוד לא סיים תפילתו חוזר ל'אתה יצרת' ומתפלל על הסדר; ואם כבר סיים תפילתו, ואפילו לא עקר רגליו אלא כבר אמר 'יהיו לרצון... צורי וגואלי' שלפני 'עושה שלום במרומי' – חוזר ומתפלל תפילת מוסף של שבת וראש חודש (כך פסק הרשב"א אייבעבאן זצ"ל).

אמר 'אתה יצרת' אך טעה בחתימת הברכה ואמר 'מקדש השבת' בלבד (או שאמר 'צפה' אך במחמתו קדשו במצותיך וכו'), יצא ידי חובתו.

במנחה: אין אומרים 'צדקתך'.

במנחה פרקי אבות: פרק ו'
יום ראשון: ב' ראש חודש אלול: בשמונה עשרה "יעלה ויבא".

שכח ולא אמר יעלה ויבוא ואמר ברוך אתה ה' – אינו חוזר. בשחזרת ובמנחה חוזר. חצי הלל. קוראים בתורה בפרשת פנחס 4- קוראים.

ראש חודש / המאחר לבית הכנסת בהלל

המאחר לבית הכנסת והציבור עומדים בהלל, יאמר אותו תחילה ואח"כ יתפלל (משנה ברורה תכב, טז). כל זה בתנאי שאמר קודם לכן ברכות התורה, ובתנאי שנותר זמן לקריאת שמע ותפילת שמונה עשרה. העומד בפסוקי דזמרה והגיעו ציבור להלל – יפסיק,

ויאמר עם הציבור, אבל בלא ברכה (שם במשנה ברורה). המאחר ואמר הלל עם הציבור, ואחר כך נדמזם לו מנין שבו התפלל, ראשי לומר שוב הלל בלא ברכה.

למוסף – חולצים התפילין (שולחן ערוך תכג, ד. משנה ברורה כה, טז). אבל יעשו זאת לאחר אמירת קדיש שליח ציבור לפני מוסף (כדעת האר"י, כדי להשלים 4 קדישים בתפילין).

ויש נוהגים לחלוץ ולכסות לפני הקדיש. אחת הסיבות שגוללים רק לאחר מוסף כדי למה לקדיש ולסמוך קדיש לתפילת מוסף.

שכח ולא הוריד התפילין והתחיל מוסף – לא יחלץ (משנה ברורה כה, טא) במשנה ברורה (סו, לה) הביא שמן הראוי שהש"ץ יסמן לקהל להתחיל בתפילת לחש של מוסף, כדי שכולם יתחילו יחד איתו, וזה ממעלת התפילה בציבור.

תפילה בציבור – תפילת העמידה הראוי – עיקר התפילה במניין
עיקר התפילה במניין הוא שיתפלל עם עיקר תפילת שמונה עשרה, ויתחיל את התפילה יחד עם החרוץ ועם כולם, לא יקדים וישתדל לא לאחור. ומי שלא הספיק להתפלל עם הציבור בלחש יצטרף בתפילתו לחזרת הש"ץ, ואף תפילה זו תחשב לו כתפילה במניין לדעת רוב הפוסקים. מהמשנה ברורה (סו, לה) משמע שהמעלה הגדולה של תפילה בציבור הוא שיתחיל להתפלל עמידה עם הציבור ביחד (בבאור הלכה קט, א, ד"ה 'הנכנס' כתב על מי שאינו מתחיל בשווה עם הציבור, שאפשר ד"לאו תפילת ציבור גמורה מקרי", וכתב בהמשך בשם הפמ"ג על המתחיל אחרי הציבור "ציבור זה גרע במקצת מאחריני, משום דבא במצוה"). כך אפשר להבין מהרמ"א קט, ב, שעיקר תפילה במניין שעשירה יתפללו יחד בלחש, וכ"כ באג"מ או"ח ג, ט. וכך משמע לכאורה מהר"ב ז, כח, ומסימן נב, ג. גם מי שהגיע לבית הכנסת מאוחר, ידלג על מה שניתן וישלים אחר כך והעיקר שיתפלל עמידה עם הציבור.

אלול

י'מל ה' את לבבך ואת לבב יצחק: ראש תיבות אלול – שבחודש אלול מסייעים לאדם מן השמים על התשובה.

מתחילים לתקוע בשופר בא' באלול בבחינת 'עורו ישנים משנתכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם'. תוקעים עד ערב ראש השנה. מתחילים לומר 'לדוד ה' אורי וישעיה', וזאת עד שמיני עצרת.

בני עדות ספרד מתחילים לומר כל סליחות
אמירת סליחות

בקהילות הספרדים מתחילים לומר "סליחות" מראשית חודש אלול, מחצות הלילה או מלפני אשמורת הבוקר עד אור הבוקר, חוץ מימי שבת וראש חודש, שאין אומרים תחנונים בשבת

ובראש חודש. בקהילות האשכנזים מתחילים באמירת "סליחות" במוצאי השבת של השבוע שלפני ראש השנה, אבל אם חל ראש השנה ביום ב' או ביום ג' בשבוע, ולא נשארו לפחות ארבעה ימי "סליחות", מתחילים את אמירתן למוצאי שבת של השבוע שלפני זה. מנהג הסליחות של האשכנזים להתחיל את אמירת סליחות ביום בריאת העולם – כ"ה באלול.

בכל העדות ממשכיכים באמירת "סליחות" עד ליום כיפור. מסורת היא, שאמירת הסליחות באשמורת הבוקר רצויה ביותר, כי עת זו היא "עת רצון" והקב"ה קרוב אז לכל קוראיו.

בעדות הספרדים קמים כל יום בשעה שתיים לפנות בוקר לאמירת ה"סליחות". לפי ה"זוהר" מתעוררים כוחות הרע משעת "מנחה" עד חצות, ואילו כוחות הרחמים מתעוררים בחצות הלילה ולפנות בוקר, לכן רצוי לומר "סליחות" מחצות הלילה דווקא או לפנות בוקר.

קטעים קבועים בנושח סליחות ספרד: אשרי, קדיש, לך ה' הצדקה, אל מלך יושב עשרה מידות, עננו, חטאנו לפניך, יה שמוך אבינוך, אם אפס, נפלה נא ביד ה', אלריך ה' נפשי אשאי, אתאנו, שומר ישראל, ממעמקים קראתיך ה'.

ברכת הלבנה: מליל שלישי ג' באלול עד ליל שיש י"ג באלול.
הירח במהלכו, שלא כשמש, הוא גדל והולך או מתמעט והולך מלילה ללילה עד שהוא נעלם כליל. הופעתו של הירח מחדש לאחר היעלמותו נקרא בשם 'חידוש הלבנה'. על כך נאמר בשולחן ערוך (אורח חיים ס' תכו סעיף א): "הרואה לבנה בחידושה מברך 'אשר במאמרו ברא שחקים' וכו'".

בגמרא אמרו (סנהדרין מב, א): "כל המברך על החדש בזמנו – כאילו מקבל פני שכינה".

אין מברכין עליה עד שיעברו 7 ימים עליה (מהמולד) (שם ס' ד), כמנהג עדות המזרח. פוסקים רבים מהאחרונים פסקו משעברו 3 ימים.

כשמברך הברכה אינו פונה אל הלבנה, אלא פניו לכיוון שמתפללים ונותן עיניו בה ומברך, וכתב המגן אברהם (שם ס"ק ח), כי יסתכל בה רק פעם אחת ואח"כ אסור להסתכל בלבנה.

הרב עדי"ד דוד הלפגוט, L.L.M.
מומחה לדיני משפחה, מגשר ויועץ זוגי

המשפחה בפרשה
מומחה לדיני משפחה, מגשר ויועץ זוגי

אלול – אני לדודי ודודי לי
השבת מברכים את חודש אלול שיבוא עלינו לטובה ולברכה. שבת שלאחריה היא שבת ראש חודש אלול. וכבר עתה נשמעים ומתנגנים באזני רוחינו ניגוני הסליחות המרוממים ובצידי המנגינות המסורתיות והנפלאות של תפילות החגים הבאים עלינו לטובה. ראש השנה, יום הכיפורים, סוכות, שמחת תורה. אלו ימי הוד של התרוממות רוח ונפש. אלו ימים המכונים בפי כל "ימים נוראים". ויש אנשים שמענתה ואילך יאמרו לך על כל דבר שתשאל אותם: נדבר "לאחר החגים". אבל את חיי הזוגיות לא ניתן לדחות לאחור החגים. תפקיד ימים אלו הוא לחבר את הזוגיות ביתר עוצמה והיתר עוז. מצד אחד אלו ימים נוראים. ימי חשבון נפש העלולים לגרום למשבר. סיומה של שנה ותחילתה של שנה. ימים של תחילת שנת הלימודים בגן, בבית הספר, בתיכון, בישיבות. ימים בהם רבים מתגייסים לשירות החובה בצה"ל. בימים אלו ניצבת הזוגיות למבחנים שאינם פשוטים כלל וכלל. כל אחד מבני הזוג חש בתפנית של שיגרת חייו. של מצב הרוח. כל אחד עושה לעצמו את חשבון הנפש האישי. בראותו שהנה המשפחה שבנה צומחת, הילדים עוזבים את הקן המשפחתי ופורסים כנפיים. אדם שואל את עצמו, האם הגשים את מאוויי לחינוך הילדים. האם הילדים ישארו בעולם התורה, ילכו בדרכי האבות? בצד חשבונות הנפש הזה עומדת למבחן השאלה האם אכן נבנה קן משפחתי וחייה טובים כפי שתוכנן מלכתחילה. בימי החגים עלולה להיות דינמיקה של לחץ וויכוחים בין בני הזוג בכל הנוגע לאירוח קרובים, ולעיתים הבית. אבל מן הצד השני הימים הנוראים הללו הם ימי שמחה. ימי זמירות ומנגינות. ימי התחדשות ורענונות. הם סיבה וסיכוי להתחלות חדשות. הכל תלוי בצורת המבט שלנו על הימים הללו. המפתח לצליחה נכונה של תקופה זו היא הצמדות לקיום התורה והמצוות ולמשקפיים שדרכם אנחנו נסתכל ונראה את הימים הללו.

ממש כפי שנאמר בפסוק הראשון בפרשתנו: "ראה" – "אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה". את הברכה אשר תשמעו אל מצוות השם אלוקים..."

והקללה אם לא תשמעו אל מצוות השם אלוקים וסרתם מן הדרך".

כלומר הברכה – תלויה בקודת המבט של המילה הראשונה בפרשה. "ראה". הקדוש ברוך הוא נותן את הברכה לפני הקללה. הברכה קודמת לקללה. הטובה הברכה והשמוחה הם אלו שצריכים להיות המשקפיים שלנו. קיום מצוות השם רק הם אלו שמשמחים ומביאים את הברכה. "אני לדודי ודודי לי" – אם תסתכל על הארועים במשקפיים של ברכה. במשקפיים של מצוות תורה. אז גם בן הזוג יסתכל על הארועים כברכה ושמוחה. ותהיה לך ברכה ושמוחה. אמנם אלו ימים של חשבון נפש, אך את חשבון הנפש צריך לערוך רק מתוך מבט של ברכה וימי שמחה. שמחה על שיזכנו הקדוש ברוך הוא להגיע לימים אלו יחד עם נשותינו ונתן ברכה במשפחתנו.

אם נתקלתם בעייה פנו אלינו אנחנו כאן למענכם ובשבילכם, אתם מוזמנים.

לתגובות: 054-4966433 | דוא"ל: adavi@walla.co.il

שקט כמו הר זורם כמו נהר

משה ב. א.

מטפל וחוקר צמחי מרפא

ראשית הבהרה לדברי בגליון הקודם לשאלת קורא. אין הכוונה שצריך להיות חסרי דעת חלילה. אבל ה'דעת' צריכה להיות קשורה לתורת הנצח אותה קיבלנו בסיוני ולא להגיגים פרטיים. כך גם בדבר הזה יש דעת שבקדושה ו'דעת' אחרת.

"והיה עקב תשמעון"

מפרש אור החיים הקדוש, שאם אדם משים עצמו כעקב, ייזכה לשמוע דברי תורה. מדוע הענוה כ"כ חשובה ללימוד תורה? מדוע אדם בעל גאווה לא יכול ללמוד תורה, או שללימוד התורה שלו אין ערך?

דווקא היום כאשר כל אחד שלמד כמה מדרשים נהיה רב, רבה וכד', חשוב להבין מה זה תורה.

תורה אינה הגיגים. תורה ניתנה לעם ישראל משמים וכל החידושים שבאו אחר כך רק מגלים את מה שכבר ניתן. (ראה חפץ חיים על 'תורת אור'). ולכן חשוב שמי שמלמד תורה יידבק את עצמו כל הזמן שהוא קשור למקור ולא להגיגי מוחו.

ובשביל זה צריך ענוה. וע"כ אומר רבי חנינא בן דוסא בפרקי אבות פ"ג "כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת. וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו, אין חכמתו מתקיימת".

אם לימוד התורה לא מלווה בענוה גדולה כלפי שמיא וכלפי הדורות הקודמים שהעבירה אלינו, אין חכמה זו מתקיימת, עם כל הכבוד לשכל שלנו. וענוה כמו שאומר הרמב"ן באגרות המפורסמת לבנו, "בעבור הענוה תעלה על לך מידת היראה" שנאמר במשלי "עקב ענוה יראת ה'".

מספרים על רבי אליעזר הגדול שאמר בדרשתו הראשונה "דברים שלא שמעתן ארזן מעולם" ומצד שני העיד על עצמו ש"מעולם לא אמרתי דבר שלא שמעתי מרבותי". איך מסתדרות שתי אמירות אלו?

אפשר להסביר את ה'סתירה' בכך שאמנם רבי אליעזר אמר רק מה שמע מרבותיו, אבל מלבדו, איש מהתלמידים לא שמע את העומק של מה שהם אמרו ולכן "לא שמעתן ארזן מעולם".

תקצר היריעה לתאר את העוצמות של רבותינו הקדושים לפני שהעיון ללמד תורה ועוד יותר לכתוב חידושים. ולמרות זאת איש מהם לא העיז להוציא ספר או חיבור לפני שקיבל הסכמה מרבותיו. רבות מדובר כיום על הצדק החברתי וערכים חשובים אחרים. אבל מי שקורא בעיון את פרשותינו לא יכול שלא להתרשם מהעומק של הדרשות החברתיות שהתורה מעלה.

מספרים על לורד דיזרעאלי, יהודי ממשפחה מתבוללת שבהיותו ראש ממשלת אנגליה נאם פעם אחת ושמעו שצעקו לעברו "יהודי". הוא נפנה לכוון הצועק ואמר לו כך 'לכון אני יהודי ואתה תכבד את זה, כי לפני אלפי שנים כשאבות אבותיך טיפסו כאן על העצים, לאבות אבותי היתה תרבות שלאנגליה לא תהיה לעולם"

נו איזו גאווה יחידה של מתבולל? ומה נאמר אנחנו.

ואכן מי שמעיין בפרשות השבוע לא יכול שלא להשתומם כיצד כל החוקים החברתיים המפארים את העולם המודרני מופיעים לראשונה כאן. החל ביחס לעובדים – אפילו שהם מוגדרים כ'עבד' הם למעשה שכירים עם תנאים סוציאליים שהופכים אותם לבעלי מעמד גבוה יותר מזה של האדון. עד שנאמר "קנה עבד קנה אדון", החובה להלוות לנצרך כסף שיש לך גם אם אתה יודע שהוא לא יחזיר כמו במקרה של "כי קרבה שנת השבע" שאז נשמטים החובות. ועוד כהנה וכהנה, כדאי לקרוא בפנים ולהתעמק.

יש גם ייתרון עצום בדרך אותה מתווה התורה. כאן בתורתנו הכל נתון לרצונו הטוב של העושה.

הלב של הדברים הוא לב טוב כמאמר רבי אלעזר בפרקי אבות. ועל זה אומר הרמב"ם שבימות המשיח אנשים יחיו מאות שנים כי לא יהיו צרות שנאות, קנאות ועוד מרעין בישין המונעים מאיתנו למצות את מלאו פוטנציאל החיים של גופנו, ונובעים בעיקר מחוסר ענוה.

לתגובות: 055-6612651 | דוא"ל: mbenarye@gmail.com